

**ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ВЧИНЕННЯ
КОРУПЦІЙНИХ
ПРАВООПОРУШЕНЬ**

Юридична відповідальність

⊙ це застосування заходів державного примусу до правопорушника за вчинення протиправного діяння; передбачений правовими нормами обов'язок суб'єкта права перетерпіти несприятливі для нього наслідки вчиненого правопорушення.

Юридична відповідальність

- є одним із засобів боротьби з правопорушенням
- пов'язана з державним примусом
- виникає тільки на підставі правових норм
- настає лише за вчинене правопорушення
- впливає на встановлення державного і громадського осуду

Правопорушення – винне, протиправне діяння дієздатної особи, за яке настає юридична відповідальність.

Корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (а також ті особи які до них прирівнюються), за яке законом встановлено

- кримінальну,
- адміністративну,
- цивільно-правову,
- дисциплінарну відповідальність.

Ознаки корупційних діянь:

- 1) безпосереднє заподіяння шкоди авторитету чи іншим охоронюваним законом інтересам держави;
- 2) використання особою свого становища всупереч інтересам держави;
- 3) корислива мета або інша зацікавленість особи;
- 4) незаконне одержання особою благ (матеріальних та нематеріальних), послуг, переваг.

Кримінальна відповідальність настає за кримінальні проступки (*злочини*) – суспільно небезпечні діяння (дії або бездіяльність), вичерпний перелік яких передбачений КК України.

Злочин – винна протиправна поведінка, що порушує норми кримінального права та завдає шкоди найбільш важливим суспільним відносинам.

Злочини у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг зазначені у розділ XVII КК України.

Ст.364. Зловживання владою або службовим становищем

Ст.366 Службове підроблення

Ст.366⁻¹. Декларування недостовірної інформації

Ст.367. Службова недбалість

Ст.368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

Ст.368². Незаконне збагачення

Ст.369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі

Ст.369². Зловживання впливом

Ст.370. Провокація підкупу

Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем

<p>Ч.1. Зловживання владою або службовим становищем, тобто умисне, з метою одержання будь-якої неправомірної вигоди для самої себе чи іншої фізичної або юридичної особи використання службовою особою влади чи службового становища всупереч інтересам служби, якщо воно завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб, -</p> <p>Істотна шкода – 100 і більше н.м.д.г.</p>	<p>арешт на строк до 6 місяців або обмеженням волі на строк до 3 років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, із штрафом від 250 до 750 н.м.д.г</p>
<p>2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, -</p> <p>Тяжкі наслідки – це такі наслідки, які у 250 і більше разів перевищують н.м.д.г.</p>	<p>позбавлення волі на строк від 3 до 6 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, зі штрафом від 500 до 1000 н.м.д.г.</p>

Стаття 366. Службове підроблення

<p>Ч.1. Складання, видача службовою особою завідомо неправдивих офіційних документів, внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей, інше підроблення офіційних документів -</p>	<p>штрафом до 250 н.м.д.г. або обмеженням волі на строк до 3 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.</p>
<p>2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки, -</p> <p>Тяжкі наслідки – це такі наслідки, які у 250 і більше разів перевищують н.м.д.г.</p>	<p>позбавленням волі на строк від 2 до 5 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, зі штрафом від 250 до 750 н.м.д.г.</p>

Стаття 366¹. Декларування недостовірної інформації

Подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України "Про запобігання корупції", або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації –	штрафом від 2500 до 3000 н.м.д.г. або громадськими роботами на строк від 150 до 240 год., або позбавленням волі до 2 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3р.
--	---

Відповідальність за цією статтею за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, настає у випадку, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 250 прожиткових мінімумів для працездатних осіб (прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць складає з 1 грудня - 1700 гривень, з 1 липня 1777 гривень, з 1 грудня 1853 гривні).

Стаття 367. Службова недбалість

<p>1. Службова недбалість, тобто невиконання або неналежне виконання службовою особою своїх службових обов'язків через несумлінне ставлення до них, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб, -</p> <p>Істотна шкода – 100 і більше н.м.д.г.</p>	<p>штраф від 250 до 500 н.м.д.г. або виправними роботами на строк до 2 років, або обмеженням волі на строк до 3 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.</p>
<p>2. Те саме діяння, якщо воно спричинило тяжкі наслідки</p> <p>Тяжкі наслідки – 250 і більше н.м.д.г.</p>	<p>позбавленням волі від 2 до 5р. з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3р. та зі штрафом від 250 до 750 н.м.д.г. або без такого.</p>

Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

<p>Ч.1. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання службовою особою неправомірної вигоди, а так само прохання надати таку вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи невчинення такою службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища -</p>	<p>штрафом від однієї 1000 до 1500 н.м.д.г. або арештом на строк від 3 до 6 міс., або позбавленням волі на строк від 2 до 4 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 р.</p>
<p>Ч. 2. Діяння, передбачене ч.1 цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у значному розмірі, -</p> <p>Неправомірною вигодою в значному розмірі вважається вигода, що в 100 і більше разів перевищує н.м.д.г</p>	<p>позбавленням волі на строк від 3 до 6 р. з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю до 3 р.</p>

Ч.3. Діяння, передбачене частиною першою або другою цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода у великому розмірі або вчинене службовою особою, яка займає відповідальне становище, або за попередньою змовою групою осіб, або повторно, або поєднане з вимаганням неправомірної вигоди, -

Великий розмір - у 200 і більше разів перевищує н.м.д.г.

позбавлення волі на строк від 5 до 10 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, з конфіскацією майна.

Ч.4. Діяння, передбачене ч.1, 2 або 3 цієї статті, предметом якого була неправомірна вигода в особливо великому розмірі, або вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -

Особливо великому розмір - у 500 і більше разів перевищує н.м.д.г.

позбавленням волі на строк від 8 до 12 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років, з конфіскацією майна.

Стаття 368². Незаконне збагачення

<p>Ч.1. Набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність активів у значному розмірі, законність підстав набуття яких не підтверджено доказами, а так само передача нею таких активів будь-якій іншій особі –</p> <p>Значний розмір 1000 н.м.д.г.</p>	<p>позбавленням волі на строк до 2 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років з конфіскацією майна.</p>
<p>Ч.2. Ті самі діяння, вчинені службовою особою, яка займає відповідальне становище,-</p>	<p>позбавленням волі на строк від 2 до 5 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років з конфіскацією майна.</p>
<p>Ч. 3. Діяння, передбачені ч.1 цієї статті, вчинені службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, -</p>	<p>позбавленням волі на строк від 5 до 10 років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років з конфіскацією майна.</p>

Службовими особами, які займають відповідальне становище, є особи, посади яких згідно із ст.25 Закону України "Про державну службу" віднесені до 3, 4, 5 та 6 категорій, судді, прокурори і слідчі, а також інші, керівники і заступники керівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів та одиниць.

Службовими особами, які займають особливо відповідальне становище, є:

1) Президент України, Прем'єр-міністр України, члени КМ України, перші заступники та заступники міністрів, народні депутати України, Уповноважений ВР України з прав людини, Директор НАБ України, Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники, Голова КС України, його заступники та судді КС України, Голова ВС України, його перший заступник, заступники та судді ВС України, голови вищих спеціалізованих судів, їх заступники та судді вищих спеціалізованих судів, Голова НБ України, його перший заступник та заступники, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступники;

2) особи, посади яких згідно із ст.25 Закону України "Про державну службу" віднесені до 1 та 2 категорій;

3) особи, посади яких згідно із ст.14 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" віднесені до 1 та 2 категорій посад в органах місцевого самоврядування.

Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі

<p>Ч.1. Пропозиція чи обіцянка службовій особі надати їй або третій особі неправомірну вигоду, а так само надання такої вигоди за вчинення чи невчинення службовою особою в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає таку вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади чи службового становища -</p>	<p>штрафом від 500 до 750 н.м.д.г. або обмеженням волі на строк від 2 до 4 років, або позбавленням волі на той самий строк.</p>
<p>Ч.2. Діяння, передбачені частиною першою цієї статті, вчинені повторно, -</p>	<p>позбавленням волі на строк від 3 до 6 років із штрафом від 500 до 1000 н.м.д.г., з конфіскацією майна або без такої.</p>
<p>Ч. 3. Діяння, передбачені ч.1 або 2 цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає відповідальне становище, або вчинені за попередньою змовою групою осіб, -</p>	<p>позбавленням волі на строк від 4 до 8 років з конфіскацією майна або без такої.</p>
<p>Ч.4. Діяння, передбачені ч.1, 2 або 3 цієї статті, якщо неправомірна вигода надавалася службовій особі, яка займає особливо відповідальне становище, або вчинені організованою групою осіб чи її учасником, -</p>	<p>позбавлення волі на строк від 5 до 10 років з конфіскацією майна або без такої.</p>

Стаття 369². Зловживання впливом

<p>1. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди особі, яка пропонує чи обіцяє (погоджується) за таку вигоду або за надання такої вигоди третій особі вплинути на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, -</p>	<p>штрафом від 200 до 500 н.м.д.г. або обмеженням волі на строк від 2 до 5 років, або позбавленням волі на строк до 2 років.</p>
<p>2. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, або пропозиція чи обіцянка здійснити вплив за надання такої вигоди -</p>	<p>штрафом від 750 до 1500 н.м.д.г. або позбавленням волі на строк від 2 до 5 років.</p>
<p>3. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди для себе чи третьої особи за вплив на прийняття рішення особою, уповноваженою на виконання функцій держави, поєднане з вимаганням такої вигоди, -</p>	<p>позбавленням волі на строк від 3 до 8 років з конфіскацією майна.</p>

Стаття 370. Провокація підкупу

Ч.1. Провокація підкупу, тобто дії службової особи з підбурення особи на пропонування, обіцянку чи надання неправомірної вигоди або прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання такої вигоди, щоб потім викрити того, хто пропонував, обіцяв, надав неправомірну вигоду або прийняв пропозицію, обіцянку чи одержав таку вигоду, -

обмеженням волі на строк до 5 років або позбавленням волі на строк від 2 до 5 років, та зі штрафом від 250 до 500 н.м.д.г.

Міністерство юстиції України визначило корупційними злочинами також ті, що закріплені в:

Ст.262 – Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем

Ст.308 – Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем

Ст.312 – Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем

Ст.313 – Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням

Ч.2 ст.320 – Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів

Ст.357 – Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження

Ст.410 – Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем

Ст.423 – Зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем

Ст.424 – Перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень

Ст. 354. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації

Ст. 210. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням

Ст.191 – Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем

Письмове повідомлення про підозру вручається в день його складення слідчим або прокурором.

Письмове повідомлення про підозру затриманій особі вручається не пізніше **24** годин з моменту її затримання.

У разі якщо особі не вручено повідомлення про підозру після **24** годин з моменту затримання, така особа підлягає негайному звільненню.

Дата та час повідомлення про підозру, правова кваліфікація кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється особа, із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність невідкладно вносяться слідчим, прокурором до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Особа, якій повідомлено про підозру у вчиненні нею злочину у сфері службової діяльності, підлягає відстороненню від виконання повноважень на посаді в порядку, визначеному законом.

Адміністративні проступки – правопорушення, що завдають шкоди суспільним відносинам у сфері державного управління, що врегульовані нормами адміністративного, фінансового, земельного та ін. галузей права.

Адміністративні проступки перешкоджають нормальній виконавчо-розпорядчій діяльності органів державного управління, посягають на громадський порядок, права і законні інтереси громадян.

У разі вчинення адміністративного корупційного правопорушення накладається адміністративне стягнення.

Адміністративне стягнення за вчинення корупційного проступку, передбаченого КУпАП, може бути накладено протягом **трьох** місяців з дня виявлення, але не пізніше **двох** року із дня його вчинення.

КУпАП за вчинення корупційного правопорушення передбачені два види стягнень:

- 1) штраф (статті 172-4 – 172-9).
- 2) конфіскація (статті 172-4; 172-5).

Відповідальність за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією передбачені у главі 13-А КУпАП

Ст.172⁴. Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

Ст.172⁵. Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків

Ст.172⁶. Порушення вимог фінансового контролю

Ст.172⁷. Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

Ст.172⁸. Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень

Ст.172⁹. Невжиття заходів щодо протидії корупції

Ст.212-2. Порухення законодавства про державну таємницю

Ст.212-3. Порухення права на інформацію

Ст.53-2. Перекручення або приховування даних державного земельного кадастру

Ст.82-3. Приховування, перекручення або відмова від надання повної та достовірної інформації за запитами посадових осіб і зверненнями громадян та їх об'єднань щодо безпеки утворення відходів та поводження з ними.

Ст.91-4. Відмова від надання чи несвоєчасне надання екологічної інформації

Дані правопорушення мають ознаки корупційних діянь.

Особа, щодо якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, може бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу (установи, підприємства, організації), в якому вона працює, до закінчення розгляду справи судом.

У разі закриття провадження у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, у зв'язку з відсутністю події або складу адміністративного правопорушення відстороненій від виконання службових повноважень особі відшкодовується середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з таким відстороненням.

Дисциплінарні проступки – правопорушення, що завдають шкоди встановленому порядку діяльності підприємств, установ та організацій.

Вони підривають службову, військову, трудову дисципліну та заважають належному функціонуванню відповідних юридичних осіб публічного та приватного права.

Дисциплінарна відповідальність полягає в їх обов'язку відповісти за вчинене ними порушення трудової дисципліни і зазнати дисциплінарних стягнень.

До службовців, крім дисциплінарних стягнень, передбачених чинним законодавством про працю України (догана і звільнення), можуть застосовуватися такі заходи дисциплінарного впливу:

- 1) зауваження;
- 2) попередження про неповну службову відповідність;

Цивільно-правові проступки – правопорушення, що завдають шкоди врегульованим нормами цивільного права майновим та пов'язаним з ними особистим немайновим відносинам, а також відносинам, врегульованим певними нормами трудового, сімейного, земельного та ін. галузей права.

Законодавство не містить визначення та вичерпного переліку цивільних правопорушень.

Цивільна відповідальність за корупційні правопорушення настає відповідно до Цивільного кодексу України у разі, коли вони призвели до негативних цивільно-правових наслідків.

Згідно зі ст. 56 Конституції України кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування майнової та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Збитки, шкода, завдані державі внаслідок вчинення корупційного правопорушення, **підлягають** відшкодуванню в установленому законом порядку.

Фізичні та юридичні особи, права яких порушено внаслідок вчинення корупційного правопорушення і яким завдано моральної або майнової шкоди, збитків, **мають право** на відновлення прав, відшкодування збитків, шкоди в установленому законом порядку.

Для відшкодування завданої шкоди корупціонером, повинен бути доведений факт вчинення ним корупційного правопорушення, внаслідок чого було заподіяно шкоду.

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, у **триденний строк** з дня набрання відповідним рішенням суду законної сили, притягнення до цивільно-правової відповідальності, накладення дисциплінарного стягнення заносяться до **Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні правопорушення**, що формується та ведеться Міністерством юстиції України.

Кошти та інше майно, одержані внаслідок вчинення корупційного правопорушення, підлягають конфіскації за рішенням суду в установленому законом порядку, а кошти у встановленому судом розмірі вартості незаконно одержаних послуг чи пільг – стягненню на користь держави.